

Yên ca hành

Hán gia yên trấn tại đông bắc,
Hán tướng từ gia phá tàn tặc.
Nam nhi bản tự trọng hoành hành,
Thiên tử phi thường tứ nhan sắc.
Song kim phạt cổ hạ Du Quan,
Tinh kỳ uy di Kiệt Thạch gian.
Hiệu úy vũ thư phi hãn hải,
Thiên Vu lập hỏa chiếu Lang Sơn.
Sơn xuyên tiêu điều cực biên thổ,
Hồ kỵ bằng lăng tạp phong vũ.
Chiến sĩ quân tiền bán tử sinh,
Mỹ nhân trướng hạ do ca vũ.
Đại mạc cùng thu tái thảo suy,
Cô thành lạc nhật đấu binh hy.
Thân đương ân ngộ thường khinh địch,
Lực tận quan sơn vị giải vi.
Thiết y viễn thú tân cần cứu,
Ngọc trợ ung đề biệt ly hậu.
Thiếu phụ thành nam dục đoạn trường,
Chinh nhân Kế Bắc không hồi thủ.
Biên đình phiêu dao na khả độ,
Tuyệt vực thương mang cánh hà hữu.
Sát khí tam thời tác trận vân,
Hàn thanh nhất dạ truyền điều đầu.
Tương khan bạch nhận tuyết phân phân,
Tử tiết tông lai khởi cổ huân !
Quân bất kiến sa trường chinh chiến khổ,
Chí kim do ức Lý tướng quân.

Dịch Nghĩa
Yên ca hành(1)

Miền đông bắc nhà Hán (2) nổi cơn khói bụi,
Tướng Hán từ giã nhà, đi dẹp quân giặc tàn bạo
Tài trai xông pha chiến trường vẫn đáng trọng,
Thiên tử cũng kính nể khác thường!
Khua chiêng, đóng trống kéo xuống Du Quan (3)
Hàng cờ xí uốn lượn quanh vùng Kiệt Thạch (4)
Hiệu úy mang lệnh quân, có còi long gà (5) chạy như bay trên bể cát
Lửa săn của chúa Thiên vu sáng rọi vào núi Lang Sơn
Cảnh núi sông xơ xác đến tận ngoài biên giới,
Đoàn kỵ binh Hồ xông xáo như mưa gió!
Ngoài mặt trận chiến sĩ sống thác như chơi,
Dưới trướng, gái đẹp vẫn còn múa hát
Bể cát mênh mông, cảnh thu già, cỏ trên ải xác xơ
Tòa thành tro vơ, dưới bóng tà, quân chiến đấu thừa thốt
Thân được ân trên trọng đãi, thường hay khinh địch
Sức kiệt rồi, nơi quan ả vẫn chưa giải được vây
Kẻ mặc áo sắt đi thúc nơi xa, gian khổ đã bao ngày
Những hàng lệ ngọc đã rơi nhiều sau khi ly biệt

Thiếu phụ ở phía nam thành, ruột muốn đứt
Chinh phu miền Kế Bắc ngoài cổ trong hoài!
Chốn biên đình xa xôi hiu hắt dễ đâu đến được
Nơi tuyệt vực mệnh mông nào còn có gì ?
sát khí suốt ba mùa bốc thành mây trận
Tiếng điều đầu (6) lạnh lùng, thâu đêm vắng tới
Nhìn nhau lưỡi gươm sáng loáng, tuyết bay toi bời
Xưa nay những người tử tiết há nghĩ đến công lênh
Anh chẳng thấy bao nhiêu chiến sĩ gian khổ trên sa trường
Đến nay còn nhớ tướng quân họ Lý (7)

Chú thích:

- (1) Yên ca hành: Một khúc hát xưa
- (2) nhà Hán : ám chỉ nhà Đường
- (3) Du Quan: tức Sơn Hải quan, thuộc huyện Lâm Du, tỉnh Hà Bắc
- (4) Kiệt Thạch: dãy núi ở huyện Xương Lê, tỉnh Hà Bắc
- (5) Long gà: đời xưa những công văn khẩn cấp đều có cái chiếc long gà làm hiệu chạy hỏa tốc
- (6) Điều đầu: đồ quân dụng bằng đồng, đựng được một đấu gạo, ngày dùng để nấu ăn, đêm gõ để cầm canh trong trại
- (7) Túc Lý Quảng, danh tướng đời Hán, từng đóng giữ biên cương, người ta gọi là tướng nhà trời (Phi tướng)

Dịch Thơ

Yên ca hành

Nhà Hán, giặc tràn vào đông bắc,
Tướng Hán già nhà đi giết giặc.
Nam nhi vốn trọng chí tung hoành,
Thiên tử vui mừng rạng nhan sắc.
Quân xuống cửa Du chiêng trống vang,
Kéo qua núi Kiệt cờ rợp đường,
Lệnh quân khẩn cấp qua biển cát,
Khói lửa Thiên Vu rực núi Lang.
Non sông xơ xác khắp biên thổ,
Quân Hồ phi ngựa như mưa gió.
Chiến sĩ ra trận nửa tử sinh,
Mỹ nhân dưới trướng còn hát múa,
Sa mạc cuối thu rụng cỏ cây,
Biên thành chiều tối quân ít thay !
Thân chịu ơn trên, khinh lữ giặc,
Kiệt sức, quan san chưa giải vây.
Áo sắt trần xa gian khổ miết,
Lệ ngọc tuôn rơi sầu ly biệt.
Thiếu phụ thành nam nhớ dầu dầu,
Chinh phu Kế Bắc buồn da diết.
Dễ đâu tới được chốn biên đình,
Cõi vắng hoang lương không kể xiết.
Ba mùa sát khí tựa mây dùn,
Suốt đêm lạnh lùng mỡ canh thét,
Cùng nhìn lưỡi kiếm tuyết bay tung,
Xưa nay tử tiết há hòng công.
Ngươi chẳng thấy sa trường chinh chiến khổ,

Đến nay còn nhớ Lý anh hùng.

Nguyễn Bích Ngô dịch